

ítélete

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I., II. rendű alperesek, valamint a per korábbi III. rendű alperese, a **G. Kft.** tagjai közeli hozzátartozók: az I. rendű alperes és a **G. Kft.** tagjai ifj. **B. F.** és **B. K.**, a II. rendű alperes egyik tagja id. **B. F.**. Az I. rendű alperes ügyvezetője ifj. **B. F.**, a II. rendű alperesé id. **B. F.** volt.
- [2] Az I. rendű alperessel szemben a felperes jogelődje 2008. október 15-től adóvégrehajtási eljárást folytatott 12.588.120 Ft adótartozás behajtására. A végrehajtási eljárás kiterjedt az I. rendű alperes ingatlanára, majd gépjárművére is, azonban sikertelen maradt, a végrehajtandó adótartozás 32.048.551 Ft-ra emelkedett.
- [3] Az I. rendű alperes a 2012. január 21-i engedményezési szerződéssel átruházta a II. rendű alperesre a **G. Kft.**-vel szemben fennálló követelését 16.191.764 Ft tőke és járulékai összegében. Az engedményezett követelés biztosítéka volt a kötelezett Budapest 32975/0/A/10, valamint a 32975/0/A/9 hrsz.-ú ingatlanaira az I. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjog. Az engedményezési szerződés szerint tárgya bizonytalan követelés, annak ellenértéke 810.000 Ft, illetve további 6.000.000 Ft, amennyiben a követelés behajtása 2013. április 30-ig megtörténik.
- [4] Az engedményezési szerződés 2012. április 20-i módosításával az engedményezett követelés tőkeösszegét a felek 16.171.458 Ft-ban, ellenértékét 5.536.065 Ft-ban, illetve 2013. április 30-ig történő eredményes behajtás esetére további 6.000.000 Ft-ban határozták meg.
- [5] Az I. és II. rendű alperesek között 2012. április 21-én fizetési megállapodás jött létre arról, hogy az engedményezett követelés 5.536.065 Ft-ban kikötött ellenértéket a felek megfizetettnek tekintették a II. rendű alperesnek az I. rendű alperessel szemben ugyanebben az összegben fennálló hosszú lejáratú kölcsönkövetelésére tekintettel.
- [6] A **G. Kft.** tulajdonában álló biztosítéki ingatlanok közül a ... számú ingatlan (32975/0/A/9 hrsz.) 2012. július 26-ig az I. rendű alperesnek székhelye, ezt követően fióktelepe volt, a ... számú ingatlan (32975/0/A/10 hrsz.) pedig a II. rendű alperes székhelyéül szolgált.
- [7] A **G. Kft.** tartozását nem teljesítette, ezért a II. rendű alperes kezdeményezte a felszámolását. A **G. Kft.**-vel szemben 2013. június 4-i kezdő időponttal elrendelt felszámolási eljárásban a II. rendű alperes jelzálogjoggal biztosított követelése teljes egészében kielégítésre került. A jelzálogjoggal terhelt ingatlanok felszámolás alatti értékesítéséből a II. rendű alperes 2014. augusztus 5-én 16.171.458 Ft, 2014. szeptember 30-án kamat címén 1.066.604 Ft kifizetésben részesült.
- [8] 2013. december 3-án előterjesztett kérelemre indult felszámolási eljárásban az I. rendű alperes 2014. július 4-i hatállyal felszámolás alá került. A felperes a felszámolási eljárás alatt utólagos adóellenőrzést tartott 2011. január 1-je és 2012. szeptember 30-a közötti időszakra valamennyi adónemre és költségvetési támogatásra kiterjedően. Az adóellenőrzés befejezését

követő megállapításait - így egyebek mellett a 2012. január 21-i engedményezési szerződéssel és módosításával kapcsolatos következtetéseket - a 2015. május 8-án kelt jegyzőkönyv tartalmazza.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

- [9] A felperes a 2015. július 1-jén benyújtott, az eljárás alatt módosított keresetében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. § (1) bekezdésének a), b) pontja, illetve (3) bekezdése alapján kérte az I. és II. rendű alperesek között 2012. január 21-én létrejött és 2012. április 20-án módosított engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapítását, továbbá az eredeti állapot helyreállításaként a II. rendű alperes kötelezését az I. rendű alperes felé 16.171.458 Ft tőke és járuléкаи visszafizetésére.
- [10] Az I. és II. rendű alperesek védekezése a szubjektív keresetindítási határidő elmulasztása miatt elsődlegesen a per megszüntetésére irányult. Érдеми ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az első- és a másodfokú bíróság határozata

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperesek között 16.171.458 Ft követelés engedményezésére 2012. január 21-én létrejött - 2012. április 20-án módosított - szerződés érvénytelensége folytán kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 16.171.458 Ft tőkét, 1.066.604 Ft kamatot, valamint 17.238.062 Ft után 2014. június 4-től a kifizetés napjáig számított késedelmi kamatot.
- [12] A II. rendű alperes fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - a tényállás kiegészítése mellett - helybenhagyta.
- [13] A jogerős ítélet indokolásában elsőként azt rögzítette a másodfokú bíróság, hogy nem jelentette az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének okát a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 3. § (3) bekezdésében írt kötelezettség elmulasztása az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 5. pontja szerint. A felek ugyanis bizonyítási kötelezettségeikkel a perben tisztában voltak, a II. rendű alperes konkrét bizonyítékot, bizonyítási indítványt fellebbezésében sem jelölt meg.
- [14] Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokaival a keresetindítási határidő betartását illetően, továbbá a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott konjunktív feltételek megvalósulásával kapcsolatban egyaránt.
- [15] Az ítéeltábla hangsúlyozta, hogy a 4/2003. PJE számú polgári jogegységi határozat szerint a kereset érdemi elbírálására tartozott az elévülési jellegű határidő vizsgálata, melynek kezdő időpontját a megtámadás okáról bekövetkezett értesüléstől kellett számítani. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte lényegében a

keresetindítási határidő nyugvására alapot adó körülményként és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes megállapításait tartalmazó jegyzőkönyv 2015. május 8-i felvételével indult a kilencvennapos szubjektív perindítási határidő, ezért a keresetlevél 2015. július 1-jén határidőben érkezett a bíróságra.

- [16] Az I. rendű alperes oldalán objektív feltételként aktív vagyona csökkenése megállapítható volt a támadott jogügylet eredményeként, valamint az is, hogy az I. rendű alperes szándéka a hitelezők kijátszására irányult, amelyről a II. rendű alperes tudott, illetve az eset körülményeire tekintettel tudnia kellett. Jelen ügyben ugyan nem álltak fenn a rosszhiszeműség vélelme megállapításához a Cstv. 40. § (3) bekezdése szerinti feltételek, azonban az érintett társaságok tagjainak, vezetőinek hozzátartozói kapcsolata miatt a II. rendű alperesnek tudnia kellett arról, hogy az ügylet folytán az I. rendű alperes hitelezőinek kielégítési alapja csorbul, továbbá arról is, hogy az engedményezett követelés teljes egészében 2013. április 30-ig nem lesz behajtható a kötelezett fizetéseképtelensége miatt, ezért a fizetendő ellenérték további - 6.000.000 Ft-os - részének feltétele nem hatályosul.
- [17] Rögzítette végül a jogerős ítélet, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményéről az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. pontját követve egyoldalú („csonka”) módon kellett rendelkezni jelen ügyben. A II. rendű alperes az érvénytelen szerződés folytán részére visszajáró pénzzolgáltatáshoz hitelezői igénybejelentéssel, a Cstv. kielégítési sorrendjében juthat hozzá [Cstv. 37. § (2) bekezdés, 38. § (3) bekezdés, 57. §]

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [18] A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és helyette a jogszabályoknak megfelelő új határozattal a kereset elutasítását kérte.
- [19] A jogvita érdemi elbírálására kiható eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta az rPp. 3. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét. A II. rendű alperes amiatt nem tudta igazolni az elsőfokú eljárásban, hogy nem vezette csalárd szándék a kérdéses ügylet megkötésénél, mert nem kapott kioktatást arra vonatkozóan, hogy bizonyítás terheli a vagyonkimentés szándéka körében. Megjegyezte, hogy a behajtás érdekében tett lépései bizonyításának szükségességéről sem kapott kioktatást.
- [20] Állította, hogy az érdemi döntés a Cstv. 40. § (1) bekezdését sérti. A keresetindítási határidőt a törvény a jogügyletről való tudomásszerzéshez kapcsolja, ezért jelen ügyben legkésőbb 2015. február 14-én - az adóhatósági vizsgálat befejezésének időpontját követő nappal - elkezdődött a perindítási határidő. A keresetindítási határidő nyugvásához vezető körülményként tévesen értékelték az ügyben eljáró bíróságok az adóhatóság megállapításait tartalmazó jegyzőkönyv elkészültének idejét. Előadta, hogy a Cstv. 40. § (3) bekezdésén alapuló vélelem feltételei az ügyben nem

teljesültek. A II. rendű alperes nem tudott az I. rendű alperes esetleges csalárd szándékáról, és nem is kellett tudnia arról az eset körülményeire tekintettel. Álláspontja szerint a végrehajtási eljárás iratai cáfolják a jogerős ítélet megállapítását, miszerint az engedményezett követelés megtérülése nem volt bizonytalan. Hangsúlyozta, hogy nem a szerződő társaságok tagjai, hanem a képviselt személy nevében eljáró ügyvezető tudattartalmának van jelentősége a szerződés érvényessége szempontjából.

- [21] Hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő módon rendelkezett az eredeti állapot helyreállításáról, mivel nem értékelte a II. rendű alperes 5.536.065 Ft összegű teljesítését az átruházott követelés ellenében. Álláspontja szerint nem minősül az eredeti állapot helyreállításának, amennyiben csak az egyik fél kapja vissza az általa nyújtott szolgáltatást. A II. rendű alperes követelése hitelezői igényként a Cstv. 37. § (2) bekezdése alapján sem érvényesíthető, mivel nem a felszámolás alatt keletkezett az I. rendű alperessel szemben.
- [22] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [23] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt nem találta jogszabálysértőnek.
- [24] Nem minősült az ügy érdemi elbírálására kiható eljárási szabálysértésnek a bizonyításra szoruló tényekkel, a bizonyítási kötelezettséggel és annak sikertelensége következményével kapcsolatban az rPp. 3. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség elmaradása [rPp. 275. § (3) bekezdés]. A bíróságot a feleknek a kereset, illetve az ellenkérelem alapjául tett, az ügyben irányadó anyagi jogszabályok szerint releváns tényállításaival kapcsolatban terheli a bizonyítási teher kiosztása. Jelen ügyben azonban a II. rendű alperes védekezése alapjául kellő részletességű tényelőadást nem tett (rPp. 139. §), nem volt a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerint jelentős körülményekre vonatkozó saját tényállítása, amely ennél fogva bizonyítást igényelt volna az rPp. 163. §-a alapján [1/2009. (VI. 24.) PK vélemény 2. pont]. Hangsúlyozza a Kúria, hogy az rPp. 164. § (1) bekezdése szerint alapvetően a felperes bizonyítási kötelezettségével zajló peres eljárásban, nem vonható az rPp. 3. § (3) bekezdésének hatálya alá a felperes tényállításait vitató, de az alperes értékelhető tényelőadása nélkül előterjesztett védekezés.
- [25] Az ügy érdemét tekintve elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalni a felülvizsgálati eljárásban, hogy az ügyben eljáró bíróságok helyesen értelmezték-e a Cstv. 40. § (1) bekezdését a kereset határidőben történt előterjesztését illetően: a szubjektív perindítási határidő a jogerős ítélet szerint a megtámadási okról, avagy a II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmének megfelelően

magáról a támadott jogügyletről való tudomásszerzéssel vette kezdetét.

- [26] A Cstv. adott ügyben irányadó 40. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított 1 éves jogvesztő határidőn belül a hitelező - vagy az adós nevében a felszámoló - a bíróság [6. § (1) bekezdés] előtt keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző öt éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányult, és a másik fél erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett.
- [27] Rögzíti a Kúria - ahogy ezt tette korábban a BH2017. 65. számú határozatában is -, hogy a Cstv. 40. §-ában szabályozott kilencvennapos elévülési jellegű határidő kezdő időpontja az az időpont, amikor a perindításra jogosult a keresettel támadott szerződés tartalmát és egyéb releváns körülményeket megismerve, a szerződés megtámadhatóságát felismerte, a megtámadás törvényes okáról tudomást szerzett. A szubjektív perindítási határidő vizsgálatánál nem a szerződésről való tudomásszerzés, hanem a szerződés megtámadhatóságának felismerése bír jelentőséggel.
- [28] Nem volt ezért jogszabálysértő a jogerős ítélet amiatt, hogy a felperes által lefolytatott adóellenőrzést befejező, annak megállapításait, következtetéseit tartalmazó jegyzőkönyv keltének idejében állapította meg a felperes tudomásszerzését a keresettel támadott jogügylet megtámadhatóságáról, törvényes okairól a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerint.
- [29] A Cstv. 40. § (1) bekezdésének megsértése tekintetében a felülvizsgálati kérelem egyebekben a bizonyítékok mérlegelése körében [rPp. 206. §] támadta a másodfokú ítéletet. A II. rendű alperes lényegében a bizonyítékok ismételt egybevetését kérte a szubjektív megtámadási okkal (a hitelezők kijátszásának szándéka és erről a II. rendű alperes kellő tudomása) kapcsolatban. Felülvizsgálati eljárásban azonban - rendkívüli perorvoslati jellege miatt - nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és felülmérlegelésének (BH2013.119., BH2002.29.). A támadott ítéletnek nem volt a felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hibája: sem iratellenesség, sem logikai ellentmondás, sem pedig nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés. Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek egyedül az minősíthető, amennyiben a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119., BH2006.403).
- [30] A jogerős ítélet részletesen bemutatta és elemezte a szerződő alperesek tudattartalmának, szándékának feltárásához értékelte körülményeket (közeli hozzátartozói kapcsolat, székhely- és ingatlanadatok, adóvégrehajtás eredménye), amelyekből következtetni lehetett a II. rendű alperes tudomására is az adós működéséről és

helyzetéről, valamint az átruházott vagyonelem jellemzőiről. Nem merült fel olyan bizonyíték, amely alkalmas lett volna a felülvizsgált ítéletről eltérő és kizárólagos jellegű következtetés levonására.

- [31] Megalapozatlanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem az eredeti állapot ítéletben alkalmazott helyreállítása miatt a Cstv. 37. § (2) bekezdésének megsértésére is.
- [32] A Cstv. 40. §-ában szabályozott érvénytelenségi per kivételt jelent az eredeti állapot helyreállításának egységes elve alól, a pertípus sajátosságai, illetve rendeltetése miatt. A felszámolás elrendelésével megnyíló külön megtámadási jog gyakorlásának célja ugyanis a hitelezői igények fedezetéből elvont adósi vagyon visszajuttatása a felszámolási vagyonba. Az adóssal szerződést kötő fél helyzete is ennek megfelelően kell alakuljon: az érvénytelen szerződés folytán részére visszajáró pénzzolgáltatáshoz hitelezőként a Cstv.-ben szabályozott rendben – szabályszerű igénybejelentéssel és a kielégítés törvényben meghatározott sorrendje szerint – juthat hozzá a Cstv. 37. § (2) bekezdése, 38. § (3) bekezdése, 57. §-a szerint.
- [33] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [34] A II. rendű alperes az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségét, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59. § (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint az illetékfeljegyzési jogára teintettel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket megfizetni. A jogtanácsosi munkadíj összegét a Kúria a kifejtett tevékenység mérlegelésével az rPp. 67. § (2) bekezdése, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján határozta meg.
- [35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

, 2018. május 8.

. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül: